תנו רבנן (א ב) איכול האומר רגלה של זו עולה תהא כולה עולה ת"ל 1כל אשר יתן ממנו לה' יהיה קדש ממנו לה' ולא כולו לה' יכול תצא לחולין ת"ל יהיה קדש הא כיצד בתמכר לצרכי עולות ודמיה חולין (א חוץ מדמי אבר שבה דברי רבי מאיר ורבי יהודה [א] ב) גור' יוסי ור' שמעון אומר מנין לאומר רגלה של זו עולה שכולה עולה שנאמר כל אשר יתן ממנו לה' כשהוא אומר יהיה קדש לרבות את כולה אמר מר תמכר לצרכי עולות [ב] והא קמייתי בהמה מחוסרת אבר אמר רבא באומר הרי עלי עולה בחייה ד) אמר רב חסדא ג) מודה רבי יהודה בדבר ה) שעושה אותה טרפה רבא אמר בדבר שעושה אותה נבילה ורב ששת אמר גבדבר שהיא מתה מאי איכא בין רב חסדא לרבא איכא בינייהו טרפה חיה רב חסדא סבר לה כמאן דאמר ו) דטרפה אינה חיה ורבא סבר לה כמ"ד טרפה חיה ומאי איכא בין רבא לרב ששת איכא בינייהו דרבי אלעזר ה) דאמר רבי אלעזר ו) הניטלה ירך וחלל ז) שלה נבילה רבא סבר לה כרבי אלעזר רב ששת לא סבר לה כר' אלעזר מיתיבי אמר רבי נראין דברי רבי יהודה בדבר שאין הנשמה תלויה בו ודברי רבי יוסי בדבר שהנשמה תלויה בו ח) לאו מכלל דפליג עליה דרבי יהודה בשלמא נראין דברי רבי יהודה בדבר שאין הנשמה תלויה בו ט) מכלל דפליג עליה דר' יוסי אלא נראין דברי רבי יוסי בדבר שהנשמה תלויה בו י) לאו מכלל דפליג עליה דרבי יהודה ותיובתא דכולהו לא חסורי מיחסרא והכי קתני נראין דברי רבי יוסי לר' יהודה בדבר שהנשמה תלויה בו שאף רבי יהודה לא נחלק עליו אלא בדבר שאין הנשמה תלויה בו אבל בדבר שהנשמה תלויה בו מודי ליה בעי רבא בעוף מהו 1בהמה אמר רחמנא והא לאו בהמה היא או דלמא 1קרבן אמר רחמנא יא) והאי נמי קרבן הוא יתיקו ט) בעי רבא זהקדיש אבר לדמיו מהו דתיחות ליה קדושת הגוף [ג] מי אמר יב) כיון דנחתא ליה קדושת דמים נחתא ליה נמי קדושת הגוף יג) ומדאקדשיה לחד אבר אקדשיה לכולה או דלמא חד מגו אמר תרי מגו לא אמר יד) תפשוט ליה מדידיה דהאמר רבא י) הקדיש חזכר לדמיו קדוש קדושת הגוף התם דאקדשיה לכוליה הכא טו) דאקדשיה חד אבר מאי טז) תיקו בעי מיניה יז) מרבא טהקדיש חד אבר מהו בגיזה תפשוט לך מהא כ) דתניא יח) 2לא תגוז בכור צאנך אבל אתה גוזז בשלך ושל אחרים התם לא נחתא ליה קדושה כלל הכא נחתא ליה קדושה יט) לישנא אחרינא התם אין בידו להקדישו הכא בידו להקדישו בעא מיניה אביי כ) מרבא הקדיש עורה מהו בעבודה כא) תא שמע האומר מה שבמעיה של זו עולה מותרת בגיזה ואסורה בעבודה כב) מפני כחוש עובר שבה אמר ליה יכי קתני אסורה בעבודה מדרבנן אי הכי אפילו בגיזה נמי תיתסר אמר ליה עבודה דמיכחשא כג) גזרי בה רבנן גיזה לא גזרי בה רבנן בעא מיניה אביי מרב יוסף כהיא שלמי' וולדה חולין ושחטה בפנים מהו למ"ד ולדי קדשים בהווייתן הן קדושין מי הוי חולין בעזרה או לא א"ל

יהיה קדש. ההוא אבר וכיון דההוא אבר הוי קדוש תו לא מצי למשחט ההיא בהמה לשם חולין אלא תמכר כולה חוץ מדמי אותו אבר שבה דדמי אותו אבר לא יטול שהרי הקדישו ואינו יכול למוכרו: הכי גרסי' **דברי רבי מאיר ור' יהודה:** **מחוסרת אבר.** שהרי אותו האבר אינו שלו אלא לחובת המוכר הוא קרב נמצא שהלוקח זה לא הקריב עולה שלימה והוא נדר להקריב כל הבהמה לחובתו: **באומר הרי עלי עולה בחייה.** הרי עלי להקריב כל האברין שבבהמה חיה ממנה והרי כן עשה דהמוכר לא הקדיש אלא אבר שאינה חיה ממנו כגון רגל מן הארכובה ולמטה שאם היה מקדיש דבר שהנשמה תלויה בו הוה פשטה קדושה בכולה כדאמר מודה ר' יהודה בדבר שעושה אותה טריפה שאם הקדיש אבר שממנו נטרפת אם היה יח] ניטל פשטה קדושה בכולה אפי' לר' יהודה. לישנא אחרינא ירושלמי והא מייתי בהמה דמקדיש גופה כי ליתיה כולה לדידיה כלומר האי לוקח הא מייתי בהמה שאין יט] הגוף שלו ומשני כגון דאמר כוזא מן הדא בהמה לעולה כלומר שוה זוז מבהמה זו לעולה והרי קנה [ד] זוז כ](וזוז) הלכך יצא דהא לא נדר עולה שלימה: **מודה ר' יהודה.** דפשטה קדושה בכולה: **שעושה אותה נבלה.** כגון הירך וחלל שלה אבל בדבר העושה אותה טרפה כמו רגלה מן הארכובה ולמעלה (א לא מודה וטעמא מפרש לקמיה: כא]כגון הלב או הוושט: **כמ"ד טרפה אינה חיה.** פלוגתא היא באלו טרפות (חולין דף מב.) הלכך כיון דאינה חיה הרי הקדיש דבר שהנשמה תלויה בו הלכך מודי: **ורבא ס"ל טרפה חיה.** ואינו דבר שהנשמה תלויה בו: **ניטל הירך וחלל שלה נבלה.** אע"פ שהיא עדיין חיה מטמאה כנבלה דכמתה היא ולא כחיה: **רבא סבירא ליה כרבי אלעזר.** הילכך אקדיש ירך וחלל שלה הוי דבר שהנשמה תלויה בו: **ורב ששת לית ליה דר' אלעזר.** [ה] בפ"ק דחולין (דף כא.) מפרש היכי דמי חלל שלה כל שרבוצה ונראית חסרה: **הכי קאמר נראין דברי רבי יוסי לר' יהודה.** דר' יהודה מודה ליה בדבר שהנשמה תלויה בו: **בעוף מהו.** לר' ט) יוסי קא בעי לה הקדיש רגל עוף דתור או בן יונה מי פשטה קדושה בכוליה או לא: **בהמה אמר רחמנא.** בהאי קרא כב] מכל אשר יתן ממנו כתיב בהמה וקרבן: **הקדיש אבר לדמיו מהו דתיחות קדושת הגוף.** לכל הבהמה ותיקרב עולה כג] מי אמר לרבי יוסי מדאקדיש חד אבר לדמיו פשטה קדושה לכולה בהמה לדמיה ומיגו דנחתא לה קדושת דמים לכולה בהמה נחתא לה קדושת הגוף הואיל והיא גופא חזיא לעולה למה לי למוכרה ולהביא בדמיה עולה הלכך בעל כרחיה קדשי קדושת הגוף: **תרי מיגו.** חד דהוא לא אקדיש אלא אבר ולדמיו ואנן צריכין לומר מגו דחייל אאבר חייל אכולה בהמה לדמיה ומגו דנחית כד] כולה לדמיה נחית נמי כולה לקדושת הגוף: **ותפשוט ליה מדידיה.** דודאי נחתא לה קדושת הגוף: **דהא אמר רבא הקדיש זכר.** איל זכר. והכי נקט רבא זכר דבעולה איירי רבא ונקבה לא חזיא לעולה וליכא למימר כה] קדושת הגוף: **לדמיו.** להביא בדמיו עולה קדוש קדושת הגוף ואינו יכול למכרו הואיל והוא גופיה חזיא לעולה והוא עצמו יקרב לעולה. והכא נמי הואיל ולרבי יוסי נחתא קדושה לכולה על ידי האבר קדשה נמי לגופה: **התם דאקדשה לכולה.** וליכא אלא חד מיגו: **הקדיש אבר מהו בגיזה.** בעבודה לא תיבעי לך דאסור דהא מכחיש כו] לה: **בשלו ושל אחרים.** עובד כוכבים. אם יש לך בכור בשותפות עם העובד כוכבים מותר לגוזזו הכא נמי הואיל והחולין והקדש שותפין בו מותר: **התם.** גבי בכור לא נחתא ליה שום קדושה ואפי' לחלקו של ישראל דשותפות עובד כוכבים פוטרת מן הבכורה הכא נחתא קדושה כז] להך אבר: **אין בידו להקדישו.** הואיל ויש לעובד כוכבים שותפות בו: **הקדיש עורה.** של בהמה מהו בעבודה בגיזה לא תיבעי לך דלא מכחיש ליה לעור אבל עבודה מכחשא ליה לעור: כח] **מפני כחוש העובר.** והכא נמי איכא כחוש עור: **מדרבנן.** וכי מיבעיא כט] ליה מדאורייתא ולמילקי עליה: **היא שלמים וולדה חולין.** הקדיש בהמה מעוברת חוץ מעוברה לדברי הכל אין העובר קדוש: **למאן דאמר וולדות קדשים בהווייתן הן קדושין.** כלומר אדם שהקדיש בהמה ואחר כך נתעברה ומיבעיא לי אליבא דמאן דאמר וולדות קדשים בהווייתן הן קדושין והשתא מיהא לא קדיש עובר ושחטה לאם בפנים בעזרה מי הוי ולד חולין בעזרה ומחייב דהא לא הקדיש עובר או לא: ל) **א"ל.** לא מחייב:

מי

רב חסדא סבר כמאן דאמר טריפה אינה חיה ורבא סבר כמאן דאמר טריפה חיה. ובפ"ק דבכורות (דף ג.) נהפכה סוגיא זאת גבי שותפות עובד כוכבים דרב חסדא סבר טריפה חיה וזו מן הסוגיות הפוכות שבהש"ס וכן מצינו בשאר דוכתי גבי פלוגתא דאביי ורבא דידים מוכיחות במסכת נדרים (דף ה:) ובמסכת נזיר (דף סב. ע"ש) ומיהו צריך עיון לפי הא דאמר רבא הכא טריפה חיה לו]דבפרק החולץ (יבמות דף לו) אמר רבא גבי ספק טרפה משהינן לה י"ב חדש:

[ו] **התם** לא נחתא ליה לז]קדושת הגוף. לח] פירש רש"י דסבר דשותפות העובד כוכבים פוטרת מן הבכורה י) ובפ"ק דבכורות (דף ג:) קאמר אפי' למ"ד שותפות העובד כוכבים אינו פוטר והא דאמר התם לא נחתא ליה קדושה ר"ל להקריב: **היא** שלמים וולדה חולין ושחטה בפנים מהו. פירוש אם הולד אסור משום חולין בעזרה ונראה דמצי למיפשטיה מההיא דלעיל דהשוחט את החטאת ומצא בה בן ד' חי משמע דלא הוי חולין בעזרה:

עין משפט
נר מצוה

צט א ב ג מיי' פט"ו מהל' מעה"ק הל"ב:
ד [מיי' פ"ד מהל' מאכלות אסורות הל' ט טור י"ד סי' כט]:
ק ה מיי' פ"ג מהל' שחיטה הל"ט ופ"ב מהל' שאר אבות הטומאות הלכה א:
קא ו מיי' פט"ו מהל' מעה"ק הל"ב:
קב ז מיי' פ"ד מהל' מעילה הל"ב ופ"ה מהל' ערכין הלי"ד:
קג ח מיי' פ"ה מהל' ערכין הלכה יד ופט"ו מהלכות מעה"ק הלכה ה:
קד ט י מיי' פ"א מהל' מעילה הלי"ג:
קה כ מיי' פ"ב מהל' שחיטה הל"ד:

תורה אור השלם

1. וְאִם בְּהֵמָה אֲשֶׁר יַקְרִיבוּ מִמֶּנָּה קָרְבָּן לַייָ כֹּל אֲשֶׁר יִתֵּן מִמֶּנּוּ לַייָ יִהְיֶה קֹּדֶשׁ:
ויקרא כז ט

2. כָּל הַבְּכוֹר אֲשֶׁר יִוָּלֵד בִּבְקָרְךָ וּבְצֹאנְךָ הַזָּכָר תַּקְדִּישׁ לַייָ אֱלֹהֶיךָ לֹא תַעֲבֹד בִּבְכֹר שׁוֹרֶךָ וְלֹא תָגֹז בְּכוֹר צֹאנֶךָ:
דברים טו יט

מוסף רש"י

יכול תצא לחולין. בפדיון שיפדה אותו אבר (חולין סט:). **תמכר לצרכי עולות ודמיה חולין.** דהא לא אקדיש גופה (ערכין ה.). **חוץ מדמי אבר שבה.** וממנו לא יטול הדמים לפי שאינו שלו (חולין שם) שלא יקבל דמה, דכיון דנחתא ליה קדושת הגוף אינו ראשאי למוכרה ואם מכרה אינה מכורה שהרי עולתו היא וכיון דלא נפקא לחולין דתמימה היא אין קדושה חלה על מעות האבר, הלכך אינה מכורה (ערכין ה.). **יהיה קדש לרבות את כולה.** דהו"ל למכתב כל אשר יתן ממנו לה' קדש, ומדכתיב יהיה ריבויא הוא, דאפילו לא נתן לה' אלא ממנו, דהיינו מקצתה יהיה קדש כולה (חולין שם). **והא קמייתי בהמה מחוסרת אבר.** שאין אבר זה שלו (ערכין שם) והא [illegible]

שינויי נוסחאות

א] נ"ל חוץ מדמי אותה אבר שבה (רש"ש) ב] ר' יוסי (ש"מ)

מסורת הש"ס

א) [עי' תוס' לקמן דף כ"ו. ד"ה האומר. ש"מ]:, ב) חולין סט: ערכין ד:, ג) [עי' תוס' ערכין דף ה. ד"ה ימכר. ש"מ]:, ד) [חולין מב. וש"נ], ה) חולין כא. לב: [נדה כד.], ו) [ערכין ה. ע"ש], ז) שבועות יא. ע"ש בכורות יד: [לקמן יט: ערכין ה.], ח) [דתניא וכו' בכורות ט' ע"ב. רש"ש], ט) עי' רש"ק שכ' שהרמב"ם מפרש דלרבי יהודה בעי וכגון שהקדיש בעוף אבר שהנשמה תלויה בו ע"ש, ועיין רש"ש, י) [שייך לעמ' הבא], כ) [ע' רש"ש דכונת התו' בבכורות סס.],

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה שעושה אותה וכו' וחלל שלה אבל וכו' הארכובה ולמעלה כגון הלב והוושט לא מודה וטעמא מפרש לקמיה הס"ד:

הגהות הגר"א

[א] גמ' ור' יוסי. נ"ל ר"י ור"ש אומרים: [ב] שם והא קמייתי כו'. גירס"י בחיי' ל"א והא מייתי בהמה דמקדיש גופה כי ליתה כולה לדידי' כגון דאמר כוזא מן הדא בהמה לעולה: [ג] שם מי אמר כיון כו'. הוא לשון גמ' וכ"ה בהרבה מקומות דאל"כ מאי פריך גמ' ותפשוט כו': [ד] רש"י ד"ה באומר. זוז וזוז. פי' הרבה דינרים: [ה] ד"ה ור"ש. בפ"ק כו'. פי' לפיכך אפשר לה לחיות: [ו] תוס' ד"ה התם כו'. והשתא אתי שפיר לישנא אחרינא על הפלגא אחרינא:

רבינו גרשום

והא קא מייתי בהמה מחוסרת אבר. דמעיקרא איקדש מינה אבר: אמר רבינא באומר הרי עלי עולה בחייה. באומר זה הקונה בשעת נדרו הרי עלי עולה בחייה כלומר הרי עלי להביא עולה שיכולה לחיות ואפי' היתה מחוסרת אותו אבר שהוקדש מקודם היתה יכולה לחיות ומה שנדר הביא. ל"א והא קא מייתי [illegible] דקדיש ושאר הגוף דחולין הוא. א"ל התם לא נחתא ליה קדושה. בכולה דחציה דעובד כוכבים היא וחלק עובד כוכבים לא קדיש הכא דכולה שלו היא נחתא קדושה בכולה ואסורה כולה בגיזה. הקדיש שה כי לישנא אחרינא: עור מהו בעבודה. כלומר בגיזה לא קא מיבעיא ליה דודאי אסורה מפני כחש העור כי קא מיבעיא ליה בעבודה: ת"ש האומר מה שבמעיה של זו עולה מותר בגיזה ואסורה בעבודה מפני כחש עובר. הכא נמי עבודה מכחיש העור ואסור דכשהיא שמינה מוטב העור: א"ל מיהא לא תפשוט דכי קתני הכא אסורה בעבודה מדרבנן. קתני ולא מדאורייתא ואנא גבי עור בעינא אי אסור מדאורייתא: אי הכי אי מדרבנן אפי' בגיזה נמי ליתסר מדרבנן גבי עובר א"ל כו': וולדה שלמים. עוברה מי חייב בעובר משום שחוטי חוץ מי קרינא ביה בעובר והביאום לה' הא לאו בר הבאה הוא ופטור: ל"א ראוי לפתח אהל להביא חייב עליו בחוץ והא כיון דחולין הוא אינה ראויה לפתח אהל מועד דמה שלי בשלכם אסור אף שלכם בשלי חולין בפנים אסור לשחוט הילכך פטור: ושחטה בפנים מהו. מי חייב משום עובר: ולמאן דאמר וולדי קדשים בהווייתן הן קדושים. בשעת לידתן ולאו ממעי אימן הם הכי נמי מי אמרינן האי לא הוי חולין אלא משעת הוויית לידתן או דילמא גבי חולין אפי' ממעי אימן הוי חולין וליחייב:

ג] נ"ל רבי יוסי ור"ש אומרים ד] בחייה. נ"א והא מייתי בהמה למקדיש גופא כי ליתא לכולה לדידיה אמר רבא כגון דאמר בזוזא מן הדא בהמה לעולה אמר (ש"מ) ה] בדבר. ס"א שהנשמה תלויה בו (ש"מ) ו] אלעזר ניטל הירך וחלל (ש"מ) ז] גי' רש"ל במסכת חולין כא. לב: וחלל שלה ניכר נבלה, ח] מתיבת לאו עד תיבת בשלמא נמחק (ש"מ) ועי' גירסא אחרת בהשמטות שיטה שבסוף המסכת. ט] בו דהא פליג עליה ר' יוסי (ש"מ) י] בו מכלל דפליג עליה ר"י (ש"מ) יא] רחמנ' והא נמי (ש"מ) יב] מתיבת כיון עד תיבת ומדאקדשיה נמחק (ש"מ) יג] מדאקדשיה לחד אבר אקדשיה לכולה ומדנחית ליה לקדושת דמים נחית ליה לקדושת הגוף או (ש"מ) יד] תפשוט ליה מדידיה דהא אמר רבא. ס"א אמר ליה אביי פשיט מהא דאמרת (ש"מ) ועי' עוד בהשמטות שיטה שבסוף המסכת. טו] הכא דאקדיש חד אבר (ש"מ) טז] מאי. ס"א התם חד מיגו הכא תרי מיגו (ש"מ) יז] מיניה אביי מרבה (ש"מ) יח] דתניא לא תעבוד בבכור שורך אבל אתה עובד בשלך ושל אחרים לא (ש"מ) יט] נחתא ליה קדושה אי נמי התם. ס"א התם לא נחתא ליה קדושה בכולה בהמה הכא נחתא ליה קדושה בכולה בהמה (ש"מ) כ] מרבה הקדיש (ש"מ) כא] בעבודה. ס"א הקדיש עובר במעי אמו מהו בעבודה (ש"מ) כב] נ"ל מפני כחש עובר (יעב"ץ) כג] דמכחשא ולד גזרו בה רבנן גיזה דלא מכחשא ולד לא גזרי (ש"מ) כד] נ"ל נוטלה (יעב"ץ) כה] שאין כל הגוף שלו ומשני אמר רבא כגון דאמר בזוזא מן (ש"מ) כו] נ"ק מ"ז, כז] לקמיה: בדבר שהיא מתה כגון (ש"מ) כח] קרא דמכל אשר (ש"מ) כט] עי' רש"ש, ל] דנחית אכולה לדמיה נחית נמי אכולה לקדושת (ש"מ) לא] למימר קדשה קדושת (ש"מ) לב] מכחיש ליה לאבר הס"ד ומה"ד בשלך ושל (ש"מ) לג] קדושה לחד אבר. תיבת להך נמחק (ש"מ) לד] נ"ל מפני כחש וכו' איכא כחש עור (יעב"ץ) לה] מבעיא לי מדאורייתא (ש"מ) לו] לשון זה אינו בפרק החולץ ולא במסכת חולין ול"ע והל"ק גורס פרק אלו טריפות נז: אבל ר"ה הוא דאמר הכי ולא רבא, לז] קדושה כלל פירש"י (צ"ק) לח] תו' ד"ה התם לא נחתא לה קדושת הגוף פ' רש"י וכו'. עי' בהשמטות בסוף המסכת (ש"מ)

שיטה מקובצת

בדבר שעושה אותה טרפה. גליון אי מקרא אי מסברא ואע"ג דאיכא לאוקמי קרא לומר שלא יצא הרגל לחולין מ"מ שקולין הן ויבואו שניהן: **בעי רבא בעוף מהו.** גליון תימה לפשוט ממתניתין (להלן יג.) דתנן אין העופות עושין תמורה לפי דכתיב בהמה. וי"ל דשאני הכא דכתיב קרבן לרבות עופות: **הקדיש אבר לדמיו.** אליבא דר' יוסי בעי דאם הקדיש אבר קדושת [הגוף] קדוש כולה כמו כן כשהקדישו קדושת דמים [אין] קדוש כולו קדושת דמים ובעי כיון דלא קדיש אלא אבר אחד. תוס': **תרי מיגו לא אמר.** עי' בהשמטות בסוף המסכת: **דאקדיש חד אבר.** קשה הרי דמעיקרא בעי אי אמרי' תרי מיגו או לא ומאי ס"ד לאתויי מחד מיגו. תוס': **התם לא נחתא ליה קדושה.** עי' בהשמטות בסוף המסכת: **הקדיש עורה מהו בעבודה.** גליון צ"ע לר"י הקדיש עורה מהו שתקדיש כולה דדילמא דוקא רגל שראויה להקרבה אבל עור לא ותהיה האבעיא אפילו לר' יוסי: **היא שלמים וולדה חולין.** עי' בהשמטות בסוף המסכת: **ושחטה בפנים מהו.** עי' בהשמטות בסוף המסכת: **רש"י ד"ה הקדיש אבר מהו בגיזה.** לר' יהודה קא מבעיא ליה דאמר לא פשטה קדושה בכולה מהו אותו אבר בגיזה דאי לר' יוסי כיון דפשטה קדושה בכולה פשיטא דאסורה בגיזה ועבודה: **תוס' ד"ה היא שלמים וכו' ונראה דמצי למיפשטיה.** גליון ויש לחלק בין כלו לו חדשיו בין לא כלו לו חדשיו ובכת"י אחר כ' מצי להוכיח מההיא דהשוחט ומצא בן ד' חי אי נאכלת בכל מקום אלמא לא חשבי' לחולין, ויש לחלק בין כלו חדשיו ללא כלו: